

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Reverendis Patribvs Et Carissimis Fratribvs Societatis Iesv. Petrus Possinus
ex eadem Societate Salutem in Christo veram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

REVERENDIS PATRIBVS
ET CARISSIMIS FRATRIBVS
SOCIETATIS IESV.

*Petrus Possinus ex eadem Societate
Salutem in Christo veram.*

Historiæ nostræ continuationem expectan-
tibus Vobis, & debente me; utrimque op-
portuna en se facultas offert, ut Vestri desiderij
consolandi, ita meæ quoque moræ purgandæ.
Ac dilatæ quidem Editionis, quàm simplex tam
efficax excusatio est: quod in eam necessariò in-
currebant aliqua, quæ publicare nondum licet,
aut expedit. Tarditatis verò solutionum, quæ
vel approbandæ, vel molliendæ apud impatien-
tes Creditores, duplex vulgò ratio est, Pignoris
videlicet pretiosi oppositio, & locupletis Fide-
iussio Sponsoris, utraque in Vestrum delini-
mentum meæ cunctationi nunc subvenit: quan-
do & in arrham non expeditæ ad diem dictam
Pensionis, Archetypa quantivis pretij Cimelia
traduntur: & certitudini repræsentandæ solu-
tionis, quamprimùm productionis tempestivi-
tas maturuerit, securissimè cavetur interpositu
Vadis exceptione maioris. Xaverianarum igitur
hactenus non visarum Epistolarum Colle-
ctionem Novam, pro Narrationibus substitui-
mus

Prefatio Interpretis.

mus nondum prodire ausis posteriorum Anno
Societatis conditæ quinquagesimo Nostri Or-
dinis Eventuum; & has ipsas suo tempore secu-
turas, simul edendis Voluminibus duobus, quæ
Annales Nostros ad sæcularis usque Anni me-
tam provehant, fidem qui faciat damus, non
solum idoneum, sed & valentem in idipsum
amoliendis obstaculis iuvare, Magnum India-
rum Apostolum. Enimvero si Deum ipsum
Optimum Maximum Sacris Oraculis docemur,
arietem haud gravatè pro Isaaco succidaneum
satis accepisse, ut Græcorum fabulas mentio-
ne non digner, Cervam pro Iphigenia non
invito etiam obtrusam Numini, ad verisimili-
tudinem vulgaris usûs consentaneè fingentes;
quidni & Vos literis S. Francisci Xaverij, quan-
ti, ac quam venerandi Herois! ingenio com-
positis, manu exaratis, abundè interim com-
pensari censeatis Descriptionem Memoriam ci-
terioris rerum Societatis; cum Periti consen-
tiant: Literas Familiæ Magnorum Homi-
num, Acta ipsorum sensaque quotidiana indi-
cantes, præstantissimum esse genus Historiæ:
& vel summâ elimatorum arte Commenta-
riorum, non instar solum obtinere, sed & me-
ritum excédere. Nec vero est nostrum tantum
muneris, quibus Rerum à Nostrâ Societate
gesta-

gesta-

Ad Novas Epist. S. Francisci Xaverij
gestarum Famæ transmittendarum demandata
cura est, Recentia docere: Originum quoque,
si quæ restat perscrutatio incumbit iisdem no-
bis: quos utique non minus quam illum ex
Evangelio *Scribam Doctum in Regno Cælorum,*
Nova pariter & vetera de Thesauro Memoriae
proferre convenit. Quis autem neget, vel
potissimam Historiæ Societatis IESU partem, post
Ignatij Fundatoris Vitam, Gesta esse Xaverij,
alterius in Cælo Nostro Luminaris Magni?
Atqui horum Xaverij Gestorum Notitias omif-
sas hæ literæ suggerunt pulcherrimas & pluri-
mas: eademque vulgata iam cætera ejus gene-
ris, sigillo velut quodam autoritatis irrefraga-
bilis obsignant; ut duplici ex dote commenda-
biles haberi debeant: iniuriamque facturus
videatur Æquitati Vestræ qui dubitaverit; quin
vobis utroque nomine gratæ ac iucundæ sint
futuræ. Restat ut has quâ fortunâ sim nactus,
quâ diligentiam curaverim, quantum Vos li-
benter cognituros creditu pronum est, brevi-
ter exponam. Alexander Philippucius Noster
Anno 1658. die 12. Martij, Maceratæ pertina-
cissimo & dirissimo languore, spe omni huma-
nâ recuperandæ valetudinis exclusus, invoca-
to S. Francisco Xaverio ita mirabiliter conva-
luit, ut cuius diei primo manè solitis angori-
bus

Prefatio Interpretis.

bus morbi iam sesquiannui cruciatus immanif-
simè fuerat, eius ante meridiem planè robu-
stus ac vegetus Sacro Solemni, concursu eius
Civitatis ingenti in gratiarum actionem cele-
brato, ministraverit. Is deinde Sancti Sospi-
tatoris sui nomen adsciuit; & ut vitam imita-
retur, exoratâ Maiorum veniâ, navigavit in
Indiam. Sed prius inter alia omnis generis
grati animi specimina, me adiens, magnoperè
oravit, ut in hoc Nostro Archio Romano con-
quirere ne gravarer, ecclesiæ adhuc ineditæ
S. Francisci Xaverij Epistolæ laterent; tum si
quæ reperirentur, Latinitate ac luce donare.
Obsequens tam pijs votis, Indiarum Apostoli
quinque nondum publicè visas illic Epistolas
reperi, manu ipsius scriptas; verùm cum Pli-
lippucio excusarem: paucitate me iusto volu-
mine minore ab editionis tentandæ cogitatio-
ne revocari; ille in Lusitaniam solvens, pro-
misit exempla quarumdam aliarum eiusdem
manûs ibi, ut fama erat, servatarum, sese ad
me transmissurum. Nec fides abfuit. Nam
paucis mensibus pervenerunt ad me ab eo Vlyf-
siponem appulso, duodecim exempla totidem
Xaverianarum Epistolarum isthic ex Autogra-
phis exscripta. unde est prior nostra ante hos
annos quinque Novarum S. Francisci Xaverij
Epi-

Ad Novas Epist. S. Francisci Xaverij

Epistolarum editiuncula formata : quæ cum ,
ut ex cunctis est Partibus nunciatum , placue-
rit ubique maximè ; patet quam benè augu-
rari de hac liceat fermè decuplo auctiore .
Porrò idem P. Xaverius Philippucius Goæ, quò
deinde transmiserat , repertis longè plurium
Xaverianarum literarum Chartis Archetypis ,
eas diligenter universas descripsit tribus exem-
plis , totidemque vijs misit ad me ; quarum
duæ pervenerunt ; tertia interclusa infesto ca-
su , quàm non frustra in talibus ea multipli-
candorum exemplarium laboriosa cautio adhi-
beatur , ostendit . Accepi & ex Amacaensi
Collegio duas alias , ab eodem Patre illuc po-
sterius advecto . Univerfis hisce sex septemve
alias adiunxi Compluto , Toletò , Conimbri-
câ , Mussiponto , ubi Autographa asservantur ,
communicatas , humanitate Nostrorum illis in
Urbibus degentium . Omnium porrò quàm
sincerissimam , quàmque perspicuissimam La-
tinam Interpretationem accurandam toto ani-
mo amplexus , & spatio & contentione maio-
ribus quam quis facilè autemet , in id studium
incubui . Singulas quippe non sententias so-
lum ; sed & voces , & penè apices , nusquam fe-
stinans , expendi ; præter vocabularia & libros ,
vivos etiam Magistros adhibens , qualium hîc
beni-

Præfatio Interpretis.

benigna est copia, Linguæ Lusitanicæ peritissimorum. Recordantur illi quoties meas ipsis dubitationes obtruserim, quot importunis quotidie consultatiunculis, graves ipsorum occupationes haud verecundè interpellarim. Sunt in Dialecto Lusitanicâ per Indicas Colonias vigente, quidam Idiotismi cis-mare ignoti. Eorum Glossas utilissimas providâ industriâ Nostri superius memorati, mihi numquam satis pro suo merito, & pro meo affectu, memorandi P. Francisci Xaverij Philippucij, elaboratas, ut opportunissimè accepi, sic assiduissimè consului. Denique nihil prætermisisse mihi sum conscius eorum quæ ad nitidissimam translationem in Latinum Sermonem, Lusitanico expressorum Sancti Xaverij sensuum hisce Chartis inditorum, conferre posse quidquam arbitrarer. Res Ecclesiasticas, usitatis potius & notis formulis, quam circuitionibus ad veterem elegantiam exquisitè affectatis, efferre plerumque malui. Magis interesse ratus, talis utique tractatorem argumenti, Christianè, quam Ciceronianè loqui. Scribens Hispanicè aut Lusitanicè S. Xaverius aliquas interdum inspergit Latinas voces, immo sententias non nusquam. Has omnes studiosè retinui, & Lectori ad peculiarem animi fructum designan-

das

Ad Novas Epist. S. Francisci Xaverij
das putavi, aliâ eas characterum formâ curans
excudi, quod ut in alijs, si quæ fient, obser-
vetur Editionibus, earum Curatores rogatos
velim. Turfellini Nostri secutus exemplum,
qui quas edidit Xaverianas Epistolas, quatuor
distinxit libris, septem & ego, paris fermè
Turfellinianis molis & numeri Epistolarum,
in libros discrevi has quas emitto Epistolas,
Novas omnes meritò vocatas, etsi aliquot ip-
sorum quædam alibi excerpta, aut membra
mutila prodierint, quod integræ nunc pri-
mum, ac planè quales è Sancti Calamo exiere,
vulgentur. quænam hæ sint Indiculus ad cal-
cem additus designat; uti & unde quorumque
benignâ gratiâ, unaquæque totum hoc corpus
constantium ad me pervenerit, ad singulas ibi-
dem profiteor. Appello autem eundem illum
Indiculum *Exegeticum* quasi diceret *Enarrato-*
rium, quòd in eo ad quasdam Epistolas enarra-
tiunculæ aut notulæ necessariæ certis ipsarum
Locis intelligendis, subiunguntur. Tantum
quod in limine præfarer habui. Boni consulite,
Reverendi Patres Fratresque Carissimi, meum
obsequendi & gratificandi vobis fidele stu-
dium; etiam ubi forte infeliciter conantis infra
votum debilitas subsederit. Valete. Scribebam
Romæ Nonis Decembris Anni *MDCLXVI.*

IOAN-